

leeftijd **62**

woonplaats **Rinsumageest**

functies **voorzitter Nederlandse Melkveehouders**

Vakbond (NMV) en melkveehouder met 170 koeien

vroegere functies **al twintig jaar actief binnen NMV**

burgerlijke staat **gehuwd en vader van drie kinderen**

‘Boeren met latente ruimte mogen wel een vergoeding krijgen omdat ze niet alle ruimte benutten’

‘We moeten naar robuustere wetgeving’

Van stikstofproblematiek tot demonstratie, er gebeurt veel in de landbouw. Het houdt voorzitter Harm Wiegiersma van belangenorganisatie NMV vanzelfsprekend dagelijks bezig. ‘De zorgen zijn groot als je kijkt naar vervallen PAS-meldingen en latente ruimte. De oplossing is dat de stikstofdepositie eens echt gemeten wordt.’

TEKST FLORUS PELLIKAAN

De agenda van de voorzitter van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond Harm Wiegiersma is op dit moment overvol. Maar een kleine week na de presentatie van de stikstofplannen van de commissie-Remkes en twee dagen na de demonstratie in Den Haag lukt het toch om heel even een gaatje te vinden voor een beschouwing op de actuele stand van zaken in de melkveehouderij. En dat voor een melkveehouder uit het Friese Rinsumageest die eigenlijk helemaal niet het plan had om NMV-voorzitter te worden. ‘Ik was eerder wel regiovoorzitter en ook afgevaardigde in het landelijke bestuur, maar voorzitter worden was niet mijn ambitie. Medebestuurder Klaas Wolters bood destijds aan dat hij wel meeding om het aan mijn vrouw te vertellen. Zo onverwacht kwam het’, vertelt Wiegiersma met een glimlach. Inmiddels is de Friese melkveehouder, die tijdens het interview terzijde wordt gestaan door NMV-beleidsmedewerkster Femke Wiersma, alweer vier jaar voorzitter. Strijdbaar is hij en wanneer er dingen worden bereikt, geeft dat de rustige Wiegiersma, die goed over dingen nadenkt, een kick. ‘Bijvoorbeeld vorig jaar, toen we na al die droogte een verlenging van de uitrijperiode hebben afgedwongen. Niemand verwachtte dat het nog een keer ging lukken, dus dat gaf wel veel voldoening. Onze leden, ruim 2000 en allemaal melkveehouder, moeten er wat aan hebben. Dat is mijn grote drive waar ik iedere dag voor werk.’

Hoe gaat het met u na zo'n drukke week?

‘Het is op het moment slopend. We hebben wel eens leukere tijden meegemaakt. Het is maar goed dat onze twee zoons het bedrijf kunnen runnen, want deze weken ben ik weinig thuis. Eigenlijk is het rond de fosfaatproblematiek begonnen en de drukte is tot nu toe gebleven. Er gebeurt zoveel en de inkt van de ene regel is nog niet droog of de volgende staat alweer voor de deur. Daarnaast lijkt het negatieve sentiment tegen de landbouw steeds meer te groeien. Daar krijg je vervolgens reactie op vanuit de boeren en dat hebben we deze week gezien.’

U doelt op de demonstratie in Den Haag?

‘Klopt, dat was echt een signaal vanuit de landbouw dat de maat vol is. Boeren zijn enorm gezagsgetrouwe mensen, maar de frustratie uit zich een keer. We hebben een signaal kunnen afgeven door een ongelofelijk goed verlopen demonstratie. Het begon met een wild idee en is vervolgens van onderuit door de boeren zelf georganiseerd. Er kwam steeds meer bijval en als je het dan zo voor elkaar krijgt, dan verdient dat een heel dik compliment.’

Was het beter dat de boeren het van onderuit hebben georganiseerd en niet de standsorganisaties?

‘Ik denk het wel. Bij standsorganisaties is er toch al snel iets van rivaliteit en dat maakt

organisatie lastiger. En eigenlijk was dit ook veel mooier. Het illustreert nog veel meer het gevoel dat boeren op dit moment hebben. Het is eerder wanhoop dan boosheid. Ze hebben het idee een wedstrijd te lopen die ze niet kunnen winnen. Zonder uit te zijn op Franse toestanden hebben we wel duidelijk gemaakt aan politiek en consument hoe groot de nood in de landbouw is.’

Wat is de belangrijkste reden voor de demonstratie geweest, denkt u?

‘Het broeit al heel lang en onder andere de bezetting van de varkensstal in Boxtel heeft boeren gegroepeerd. Vervolgens was de uitspraak van D66-Kamerlid Tjeerd de Groot over het halveren van de veestapel de druppel. Hij zei dit alleen over de varkens en kippen, maar deed zijn uitspraak in het kader van de stikstofuitstoot. Dan is de melkveehouderij ook inbegrepen, want daar is de uitstoot het grootst, tenminste als je de vastlegging van CO₂ in de bodem en de gewassen vergeet.’

‘Het frustrereert dat er nog steeds aan stikstofmaatregelen wordt gerekend met rekenmodellen uit de jaren zestig. Die zijn sterk verouderd en rekenmodellen houden rekening met aannames en veiligheidsmarges. Daarnaast heeft de landbouw sinds 1990 maar liefst 66 procent van de stikstofuitstoot gereduceerd. Die cijfers kan geen enkele andere sector, zoals industrie en transport, overleggen. Het is nu hun beurt.’

Hoe moet het dan verder met de stikstofproblematiek?

‘Dat is heel simpel: meten is weten. Vandaag de dag is technisch toch alles mogelijk? Laten we dan nu gewoon de depositie van stikstof langjarig meten. Hoe ver draagt stikstof, wat slaat wanneer neer en wat is het effect? De NMV is destijds ontstaan vanwege onvrede over de ammoniakregelgeving en het duurt nog steeds voort. Laten we het nu gewoon eens meten. En als het dan slechter uitpakt voor de landbouw, dan is dat zo, maar dan hebben we in ieder geval wel duidelijkheid voor de komende jaren. Het is al misgegaan bij de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. Daar was Nederland te laat mee, dus is er met stoom

‘De melkveehouderij wordt toekomstbestendiger **als die nog meer circulair produceert**’

en kokend water een indeling van gebieden gemaakt. Er zijn plantjes ingeschreven die er helemaal niet stonden. Daar moeten we nu voor bloeden.’

Maar de commissie-Remkes spreekt over noodmaatregelen, zo’n onderzoek gaat jaren duren toch?

‘Klopt, en daarom moet naar onze mening de minister-president naar Europa met het voorstel alles minimaal een jaar te bevriezen. Gewoon om de tijd te hebben om alles eens te herijken en goed doordachte en robuuste wetgeving te schrijven die de toekomst aankan. De kans dat er nu maatregelen komen die snel weer achterhaald worden, is veel te groot. Straks komt de discussie rond verlenen van de derogatie weer en er komen nog tal van klimaatregels aan. Dat frustriert boeren.’

‘Dat de commissie inzet op vrijwillige sanering, daar zijn we niet op tegen. Saneren is van alle tijden, zolang het maar vrijwillig gebeurt en de vergoeding marktconform is. En natuurlijk willen we als sector nog inspanningen leveren om de stikstof te reduceren. Maar niet via dure, niet-werkende systemen, zoals de emissiearme stalvloeren die onveilig en glad kunnen zijn.’

Wat kan NMV nog in de stikstof-discussie betekenen?

‘Wij blijven hameren op het meten van de

stikstofdepositie. Daarnaast gaan wij ons verzetten tegen het afnemen van latente ruimte, stikstofruimte die bedrijven binnen de NB-vergunning hebben maar waarvoor de dierplekken nog niet zijn ingevuld. Veehouders hebben kosten gemaakt om die rechten te verkrijgen, het kan toch niet zo zijn dat die ruimte afgenomen wordt en naar bijvoorbeeld de bouw gaat? Sterker nog, boeren met latente ruimte mogen wel een vergoeding krijgen omdat ze niet alle ruimte benutten.’

‘Daarnaast maken we ons zorgen om de veehouders die geen NB-vergunning konden aanvragen binnen het PAS, omdat een melding volstond. Die meldingen zijn nu, in tegenstelling tot vergunningen, allemaal vervallen doordat het PAS is vernietigd. Er zijn nu bedrijven bij die dreigen terug te moeten naar dieraantallen zoals die nog in een oude natuurvergunning gegund waren.’

Afgelopen week kwamen jullie ook nog in het nieuws vanwege het opzeggen van het lidmaatschap van ZuivelNL. Waarom was dat?

‘Voor ons wringt de schoen rond een algemeen verbindend voorschrift (avv) dat ZuivelNL kan aanvragen om daarmee rechtmatig naleving van maatregelen af te dwingen. Wij zijn er geen voorstander van om dit paardenmiddel op de plank te leggen. Daarmee zeg ik niet dat andere partijen het

gemakkelijk zullen gaan inzetten, maar wij willen niet zo tegen onze leden strijden. Verplichtingen zijn een zaak voor de overheid. Die heeft het met de fosfaatwet ook geregeld via de wet.’

‘Onze inzet is om er met de andere leden van ZuivelNL in goed overleg uit te komen. En dat willen de andere leden ook, omdat de basis onder ZuivelNL anders wel wat smal wordt. Lukt het niet, dan verlaten we per 1 januari ZuivelNL.’

Als laatste nog: wat is uw visie op hoe de sector er over een aantal jaren uit zou moeten zien?

‘We wensen een robuuste sector die niet iedere week in het verdachtenbankje zit door “geframede issues”. Robuuste wetgeving voor de lange termijn is daarbij onmisbaar. Maar daarnaast moeten we ook naar onszelf kijken. Op het gebied van grondgebondenheid en kringlooplandbouw kunnen we nog stappen maken. We moeten niet terug in de tijd, maar wel meer circulair worden door efficiënter te produceren en minder externe producten te gebruiken. Maar daar hebben we de overheid wel bij nodig, want meer mestplaatsingsruimte is daarvoor noodzakelijk. Hierdoor hoeven we ook nog eens minder mest te exporteren en minder kunstmest te produceren en soja te importeren. Daar is ook het klimaat bij gebaat.’ |